

«МЫ ЗАЎСЁДЫ САМІ ПРЫМАЛІ РАШЭННІ,

«ГРАМАДЗЯНЕ АДЧУЛІ СВАЮ АДКАЗНАСЦЬ ЗА БУДУЧЫНЮ»

«Для захавання краіны, яе незалежнасці і суб'ектнасці, прагрэсіўнага руху наперад дзяржава прапанавала стваральную кансалідацыйную ўладу і грамадства».

За мінулы год прынята 22 заканадаўчыя акты, накіраваныя на забеспячэнне нацыянальнай бяспекі нашай краіны. Мы ўзмацнілі прававыя механізмы абароны суверэнітэту і канстытуцыйнага ладу.

Выдадзены адпаведны Дэкрэт, нормы якога ўключаны ў праект канстытуцыйных змен. Папярэдзілі нарастанне экстрэмізму, навялі парадак на вуліцах. Скарэціравалі атрымманне і выкарыстанне замежнай бязвыплатнай дапамогі. Удасканалілі падыходы да дзяржаўнай інфармацыйнай палітыкі, павысілі адказнасць за паводзіны ў віртуальнай прасторы, прынялі меры па забеспячэнні захаванасці персанальных звестак.

Так, прававое асяроддзе стала больш жорсткім, чым было раней. Але гэтыя новыя правілы знізяць узровень нашых грамадства, створаць платформу для развіцця. Урэшце абароняць людзей ад нестабільнасці.

На аснове рашэнняў шостага Усебеларускага народнага сходу прынята і рэалізоўваецца Праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2021—2025 гады. За мінулы год выпрацаваны прававыя механізмы, якія даюць магчымасць удасканаліць сістэму адукацыі, падатковае заканадаўства, зямельныя адносіны, жыллёвую сферу, турыстычную галіну, сістэму кіравання дзяржаўнай маёмасцю. Рэалізоўваюцца прагрэсіўныя падыходы да развіцця інвацыійнай сферы, высокатэхналагічнага прадпрыемства ў рэгіёнах. Пашыраны меры падтрымкі шматдзетных і сацыяльна ўразлівых катэгорый грамадзян пры будаўніцтве жылля, у сферы пенсійнага забеспячэння.

Людзі ацанілі нашы дзеянні. Сацыялагічны апытанні паказваюць высокі ўзровень нацыянальнай самасвядомасці, адзінства і згуртаванасці. Відавочныя падтрымка сацыяльнай палітыкі, адабранне інтэграцыйных працэсаў, нашай пазіцыі па сусветных праблемах».

Многія кардынальна перагледзелі свае погляды, зразумелі, што незалежная Беларусь — найвышэйшае дабро і нам нельга яе страціць. Грамадзяне адчулі сваю адказнасць за будучыню, усвядомілі каштоўнасць міру.»

«МАЯ ВАМ ПАРАДА: ДАДОМУ, КАЙЦЕСЯ»

«Многія збеглыя расчараваныя тым жыццём, у якім яны апынуліся. Нават на самым версе. Грошай няма, офісы іх дзеянні фінансаваць не жадаюць, патрабуюць радыкальных мер: заб'яць кагосьці ў Беларусь, пакажаць здымак — заплацім. Яны мусілі гэта зразумець. Які б ні быў Зянон Пазняк, ён іх пра гэта папярэджаў. Пачынаецца ўсё з малога, а скончыцца гэтым. Рэакцыя на такія злчынствы будзе самай жорсткай».

Што рабіць? Іх сваякі плачучы: тут у іх засталася ўласнасць. Мы блізка падышлі да вырашэння гэтых пытанняў. А што вы думаеце? Тут у мяне кагосьці будуць забіваць, спальваць, а я буду глядзець на гэта скрозь пальцы? Мы ім пакуль накіравалі сігнал, і яны заварушыліся: як быць, што рабіць? Мая вам парада: дадому, кайцеся і станавіцеся на калені! Далей будзе горш. Таму дадому, на каленях, паўзком!

Калі не можаце самі (твар трэба захавачь, яшчэ чагосьці), вопыт ёсць у літоўцаў і палякаў: няхай яны вас на граніцу падкінуць нам як збеглых, а мы вас забяром.

Дома давядзецца заплаціць штрафныя санкцыі за нанесеную шкоду. «Хоць бы часткова: за тое, што вы нарабілі, не хопіць ні вашай уласнасці, ні ўсяго таго, што вы заробіце наперад за сваё жыццё. Тыя, хто заслужыў гэта па законе, адсядзяць у месцах не аддаленых. Мы створым грамадскую камісію і будзем арыентавацца на рашэнне гэтай камісіі. Туды ўвойдуць прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці, нашы парламентарыі — дэпутаты і сенатары. І мы гатовыя вырашаць гэтую праблему. Але прымушаць калектыўны Захад бегаць вакол Лукашэнкі і крычаць: «Палітвязні, палітвязні! Свабода палітвязням!» — ну і крычыце! Вы ўжо два гады крычыце, які вынік?»

«ПАТРЭБНЫ ІНІЦЫЯТЫВА, УМЕННЕ БРАЦЬ НА СЯБЕ АДКАЗНАСЦЬ»

«Дзеючы Асноўны Закон, па сутнасці, выканаў сваю гістарычную місію. У свой час мы адвялі народ ад прорвы — першая мая праграма, больш я нічога не абяцаў. Тады, у сярэдзіне 1990-х гадоў, народ трэба было адвесці ад прорвы. Мы не толькі адвялі, але і сфарміравалі сваю ўласную дзяржаву. Беларусь навак і заняла, як сказаў паэт, свой «пачэсны пасад між народамі». Цяпер час ісці далей».

Фота Юлія ПСЕЦКАГА

У новых канстытуцыйных рэаліях імкліва змяняцца належыць і нашай дзяржаве, і грамадскім інстытутам. Час, калі крытэрыем поспеху была адсутнасць прывады і няўдач, прайшоў беззваротна. Сучасная сістэма кіравання павінна стаць манеўранай, наступальнай, практычнай — арыентаванай на апраўданне і эфектыўнае вырашэнне праблем, якія ўзнікаюць».

Патрэбны ініцыятыва, уменне браць на сябе адказнасць, чуць грамадства». Гэта трэба ўлічваць пры ўдасканаленні сістэмы кадравай палітыкі ў дзяржаве, а тут у нас яшчэ шмат недахопаў. Па-новаму павінны заявіць аб сабе і дэпутаты ўсіх узроўняў, тым больш што іх выбары ўпершыню пройдуць у фармаце адзінага дня галасавання.

Доўгі час мы вывучалі і дэталёва распрацоўвалі пытанне партыйнага будаўніцтва. Мы не станем фарсіраваць гэты працэс, але займацца ім прыйшоў час. Сёння бачныя значныя рэзервы ў здаровых сілах грамадства, якія гатовы генерываваць і ўвасабляць у жыццё канструктыўныя ідэі. І гэта не толькі найбуйнейшыя грамадскія аб'яднанні: прафсаюзы, «Белая Русь», БРСМ, але і новыя патрыятычныя арганізацыі, канструктыўныя ініцыятывы па ўсёй краіне. Па сутнасці, яны фарміруюць ядро грамадзянскай супольнасці».

У найбліжэйшы час будзе прыняты закон, які вызначыць, што такое грамадзянская супольнасць і што складае яе сутнасць, структуру. Мы дакладна дадзім адказ на гэтае пытанне, каб асновай грамадзянскай супольнасці не сталі спячыя нацэнаўскія ячэйкі, якія ў 2020 годзе хацелі перавярнуць краіну. Канструктыўныя грамадскія арганізацыі павінны запоўніць пустэчы ў тых сферах, дзе раней гняздзіліся так званыя замежныя агенты».

«ТРЭБА ВУЧЫЦА ЖЫЦЬ ПАВОДЛЕ ЗАКОНА»

«Некаторыя асцерагаюцца, што ў выніку абнаўлення Канстытуцыі і замацавання статусу УНС узнікне нейкае двоеўладдзе. Я нядаўна сказаў, што **надшоў перыяд, калі нам з вамі трэба навучыцца жыць паводле закона. Калі мы будзем свята выконваць Канстытуцыю і законы, якія прыем у развіццё Канстытуцыі, ніколі ніякага двоеўладдзя не будзе**. Але ўзаемны кантроль павінен быць (гэта я вам гавару як Прэзідэнт), таму што мы не ведаем (ні я, ні вы), хто будзе наступным прэзідэнтам. Адурманіць народ можна. Цяжка ўжо беларускі народ адурманіць — не дай бог».

Усебеларускі народны сход будзе мець паўнамоцтва, якія не перасякаюцца з паўнамоцтвамі іншых галін улады. Больш за тое, каб не спарадзіць канфлікт, ва УНС будуць удзельнічаць і дэпутаты, і сенатары, і кіраўнік дзяржавы, і мясцовыя органы ўлады. Мы разам будзем збірацца тут і вызначыць шляхі нашага развіцця. Але калі камусьці захочацца з гэтых шляхоў звярнуць, мы дадзім гэтаму адпор — законна, не на вуліцах. Вось у чым сэнс УНС — гэта не надуманая форма ўлады, не з космасу ўзятая структура. Гэтае народнае веча ўжо ратавала краіну ў папярэднія гады, навучыла тых, хто хацеў разбурыць дзяржаву, а таму заслужыла канстытуцыйны статус».

«ПАЛІТЫКА КРАІНЫ ПАБУДАВАНА НА ПРОСТЫХ І ЗРАЗУМЕЛЫХ ПРЫНЦЫПАХ»

«Беларусь адбылася як сацыяльная дзяржава. У краіне створаны трывалы, бесперабойны механізм дапамогі і клопату аб людзях, узаемападтрымкі, забеспячэнні сацыяльнай справядлівасці. На гэтым выхоўваецца грамадства».

Палітыка краіны пабудавана на простых і зразумелых прынцыпах. Першы прынцып — справядлівасць». Мы адчулі, наколькі ён важны. Яшчэ тры-чатыры гады таму я сказаў, што попыт на справядлівасць з'явіўся і будзе ўзрастаць. Рэалізацыя гэтага прынцыпу дазволіла забяспечыць збалансаванае размеркаванне сацыяльных даброт, роўны доступ, наколькі гэта магчыма, да іх кожнага беларуса. **Другі прынцып — адказнасць».** Дзяржава паслядоўна выконвае абавязальствы перад грамадствам, гарантуючы ўсеабаковую і маштабную падтрымку на працягу жыцця чалавека. **Трэці прынцып — з'яўляецца клопат».** Выяўляецца ён у шырокай і разгалінаванай сістэме сацыяльнай дапамогі ўразлівым катэгорыям насельніцтва і людзям, якія трапілі ў складаную жыццёвую сітуацыю.

У адпаведнасці з прынцыпамі справядлівасці, адказнасці і клопату ў Беларусі рэалізоўваецца шырокі пакет сацыяльных мер і гарантый. Гэта бясплатныя адукацыя і ахова здароўя, пенсійнае забеспячэнне, падтрымка ўразлівых катэгорый насельніцтва, дапамогі пры нараджэнні і выхаванні дзяцей. Беларусь уваходзіць у 50 найлепшых краін па паказчыках эфектыўнасці нацыянальных сістэм аховы здароўя, апраўджваючы ЗША і Расію. Знаходзіцца ў ліку 25 найлепшых краін у рэйтынгу камфортных умоў для мачарыства».

Праграмай сямейнага капіталу з 2015 года скарысталася больш за 107 тысяч шматдзетных сем'яў, а іх колькасць за апошнія 10 гадоў павялічылася ўдвая. Дзяржава бярэ на сябе значную частку расходаў у сферы жыллёва-камунальнай гаспадаркі: капітальны ремонт жыллёвага фонду, добраўпарадкаванне дваровых тэрыторый, бягучы рамонт дарог, паркаў, сквераў. Субсідзіруюцца выдаткі на праезд у грамадскім транспарце. Напрыклад, па Мінску — у памеры больш за 50 % ад яго поўнага кошту».

У 2022 годзе сацыяльны блок выдаткаў кансалідаванага бюджэту не толькі захаваны, але і істотна прырос, склаўшы амаль палову (каля 50 %) усіх расходаў. Гэта сведчыць аб тым, што дзяржава рэальна клопацца аб патрэбах грамадзян. Павышэнне іх дабрабыту застаецца ў ліку прыярытэтаў».

Каля 70 працэнтаў усіх расходаў у ахове здароўя застаецца за дзяржавай, а гэта амаль Вр9 млрд. Не менш будзе патрачана на адукацыю — таксама каля Вр9 млрд. Каб было больш зразумела: уклад дзяржавы ў бюджэт сям'і за год навучання аднаго дзіцяці ў гарадской школе — Вр2,3 тысячы, а ў сельскай, дзе навучэнцаў менш, — Вр5,2 тысячы».

Расходы на заробную плату бюджэтнай павялічацца амаль на Вр2 млрд. Ужо з 1 студзеня павышана базавая стаўка, а дапамога на аздараўленне для работнікаў бюджэтных арганізацый павялічана з паловы да цэлага акладу. Таксама мэтавым чынам прадугледжана Вр600 млн на ўстаўленне новых надбавак. У прыватнасці, настаўнікам — за класнае кіраўніцтва і куратарства. Дадатковыя надбаўкі за работу ў галіне будучы ўстаноўлены для работнікаў сфер сацабслугоўвання, фізкультуры і спорту, культуры».

Не будуць пакінуты без увагі і тыя, хто ў мінулым заклаў падмурак нашай сучаснасці. Працягнем рэгулярную індэксацыю пенсій і штогадовыя выплаты ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны і прыраўнаваным да іх».

«КРАІНУ НЕ ПАБУДАВАЦЬ НА УТРЫМАНСТВЕ І АБЫЯКАВАСЦІ»

«Сацыяльная дзяржава, на жаль, мае і адваротны бок: зніжае матывацыю асобных грамадзян да працы і развіцця. Таму часта чуем: калі нешта зроблена дрэнна, вінавата дзяржава, пойдзем да Прэзідэнта. Бо нездарма мы акцэнтавалі ўвагу на праблеме ўтрыманства. Гэтая з'ява для нас катэгарычна».

Унесеныя ў Канстытуцыю змяненні і дапаўненні адпавядаюць глыбінным запятам грамадства». Гэта таксама пацвярджаюць вынікі сацыялагічных даследаванняў, па якіх аб абавязнасці абнаўлення Асноўнага Закона заяўляе каля 60 працэнтаў грамадзян. Яны лічаць найбольш важным захаванне асноўных сацыяльных гарантый (ахова здароўя, падтрымка пахылых, працоўныя месцы, адукацыя і гэтак далей), гарантаванне бяспекі, пашырэнне рэальных правоў і свабод грамадзян».

Несумненна, у Канстытуцыі павінен быць замацаваны прыярытэт такіх базавых запатрабаванняў і абавязкова будзе замацаваны. Калі мы ад гэтага адмовімся, то перакрэслім усю гісторыю апошняй чвэрці стагоддзя, калі мы стваралі суверэнную, незалежную дзяржаву. Гэта наш здабытак, наша перавага. Адмовіцца ад яго мы не можам. І не адмовімся».

Динаміка грамадскіх адносін задае новыя стандарты жыцця. Нараўне з задавымі патрэбамі існуюць каштоўнасці найвышэйшага парадку: самарэалізацыя, самапавага, свае месца і голас у свеце. Усё гэта максімальна ўлічана ў праекце, які выносіцца на рэфэрэндум».

«МІСІЯ МАЛАДЫХ — НАДАЦЬ КРАІНЕ ІМПУЛЬС»

«Асаблівыя чаканні мы звязваем з моладзю. Важна, каб яна рухала краіну наперад, але пры гэтым абавязавалася на вопыт старэйшых пакаленняў і традыцыі. Наша моладзь падзяляе каштоўнасці старэйшых, але жыве ўжо ў іншай сферы — лічбавай. Імкнецца да прагматычных мэт, хуткага прафесійнага росту, гатовы інтэнсіўна працаваць і развівацца».

Што патрэбна сучаснаму маладому чалавеку? Як і ва ўсе часы — упэўненасць у заўтрашнім дні, магчымасць атрымаць адукацыю, працаўладкавацца, стварыць сям'ю. Усе інстытуты дзяржавы павінны працаваць на гэта».

Моладзь — гэта не толькі будучыня, але і наша сучаснасць. Маладыя людзі сёння з'яўляюцца непасрэднымі ўдзельнікамі сацыяльнага і палітычнага жыцця краіны. Маладыя людзі павінны разумець, што нішто не ўзнікае з ніадкуль і не даецца проста так. Вынік прыходзіць праз напружаную працу. Лёгкага хлеба не бывае. Чакаем ад моладзі цвёрдасці, дзёрзкасці і самаадданы ў імя агульнага дабрабыту. Мы стварылі дзяржаву, утрымалі яе, прымножылі атрыманую спадчыну. Місія маладых — захавачь яе і надаць краіне імпульс».